

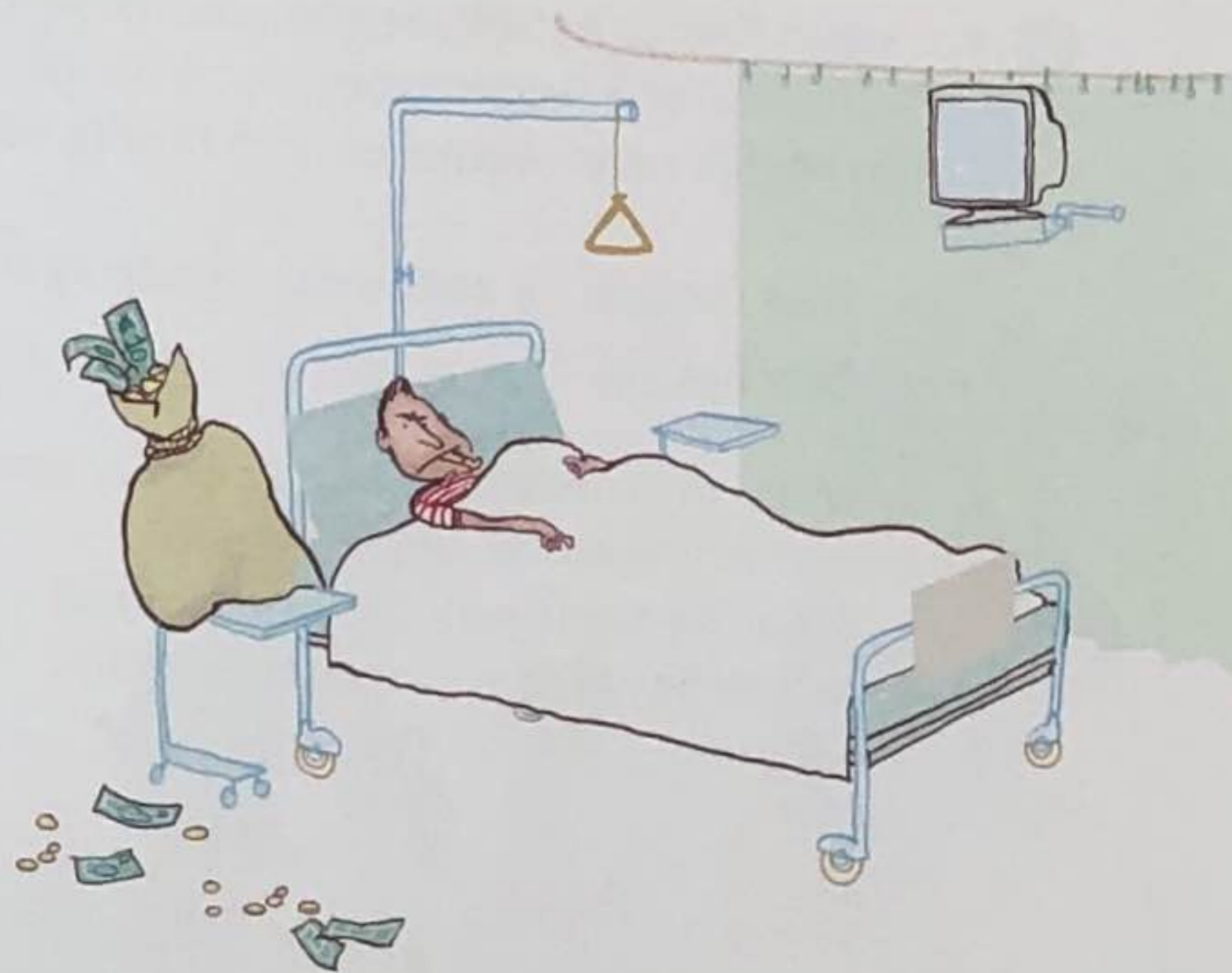
3 Maak twee rijtjes in je schrift. Schrijf de zelfstandig naamwoorden die geen meervoud of geen enkelvoud hebben op de juiste plek. Zet ook het lidwoord erbij.

- 1 Het spreekwoord luidt: geld maakt niet gelukkig.

Doe het zo:

<i>alleen ev</i>	<i>alleen mv</i>
<i>het geld</i>	

- 2 In ieder geval kun je er geen gezelligheid of moed mee kopen.
- 3 Wie spijt heeft of griep, heeft ook niets aan een zak vol euro's.
- 4 En als je veel dorst hebt, kun je beter een kraan met water vinden dan een volle beurs.
- 5 Met wat speelgoed en een paar boterhammen met boter ben ik dan ook helemaal tevreden.
- 6 Ja, ja. En dan moeten wij zeker die leuke vakantie aan zee of in de Alpen betalen?

- 4 Kijk naar je antwoorden bij opdracht 3. Bedenk nog drie (of meer) woorden die geen meervoud hebben en nog twee woorden die geen enkelvoud hebben.
- Tip:** denk aan gevoelens.

Waar of niet waar?
Ik ken veel meer woorden
zonder meervoudsvorm
dan ik voor deze les dacht.

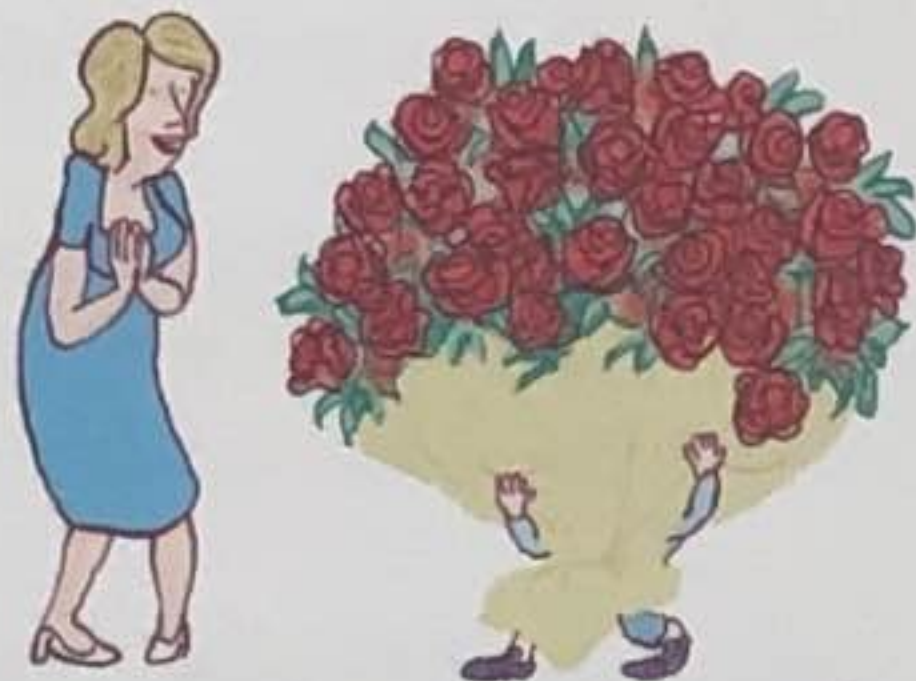
- ★ 1 Schrijf van het gekleurde woord het enkelvoud en meervoud op.

Wat ga jij van je zakgeld kopen?

- 1 Potloden om te kleuren of de allernieuwste game?

Doe het zo: 1 potlood - potloden, game - games

- 2 Twee ronde stenen of die mooie gouden oorbel?
 3 Een kaartje voor de film of een bord om op te schaken?
 4 Een strip voor je broer, omdat je het goed wilt maken.
 5 Tien rozen voor je moeder of toch even niets,
 6 omdat je liever wilt sparen voor een nieuwe fiets?

- ★ 2 Maak drie rijtjes in je schrift. Schrijf elk zelfstandig naamwoord op de juiste plek. Zet ook het lidwoord erbij.

- 1 Ruim de kleren in je kamer nu eens op.

Doe het zo:

ev en mv	alleen ev	alleen mv
de kamer - de kamers		de kleren

- 2 Als er geen sterren waren, zou het in het heelal pikdonker zijn.
 3 Je moet vaker je hersens gebruiken.
 4 Kinderen kunnen heel goed op hun hurken zitten.
 5 Bah, er zit zand tussen de sla en de tomaten.
 6 Wat een raar feest! We kregen als snoep een appel mee naar huis.

Dit heb je geleerd

Je hebt geleerd dat sommige zelfstandige naamwoorden alleen enkelvoud of alleen meervoud hebben.

Weet je nog?

De meeste zelfstandige naamwoorden hebben enkelvoud (ev) en meervoud (mv), maar een aantal heeft dat niet.

Alleen enkelvoud

De melk staat in de koelkast.
 De sneeuw blijft lang liggen.
 Het afscheid duurde niet lang.

Alleen meervoud

De kosten lopen wel erg hoog op.
 De watten waren helemaal nat geworden.

les 17

- ★ 1 Hoe schrijf je het bijvoeglijk naamwoord?
Schrijf de hele woordgroep op: lidwoord,
bijvoeglijk naamwoord en zelfstandig naamwoord.

1 Dag meneer, ik zoek een ... stofzuiger. (goed)

Doe het zo: 1 een goede stofzuiger

2 Mooi mevrouw, hier heb ik een ... exemplaar. (fraai)

3 Het is wel een ... beestje. (oud)

4 Maar hij heeft een ... motor. (sterk)

5 Ik heb liever een ... apparaat. (stil)

6 Met een ... motor. (zuinig)

- ★★ 2 Schrijf de woordgroep met het bijvoeglijk naamwoord op.

1 Mijn tante José heeft een ... levensstijl. (sober)

Doe het zo: 1 een sobere levensstijl

2 Ze woont in een ... huis vol met ... spul. (gezellig, oud)

3 In de kamer ligt een ... kledingstuk, geweven van ... linnen. (kleurig, katoen)

4 Van één ... theezakje zet tante minstens twee ... potten thee. (simpel, groot)

5 Krijg je nu een ... beeld van een ... tante? (somber, krenterig)

6 Integendeel, als ik kom krijg ik altijd een ... cadeau. (zelfgemaakt)

Dit heb je geleerd

Je hebt geleerd wanneer het bijvoeglijk naamwoord wel of geen -e krijgt.

Weet je nog?

Als een bijvoeglijk naamwoord voor een zelfstandig naamwoord staat, krijgt het meestal -e.

de rode fiets – een rode fiets

Het bijvoeglijk naamwoord krijgt geen -e na het lidwoord 'een' bij het-woorden.

het mooie paard – een mooi paard

Als het bijvoeglijk naamwoord stoffelijk is, krijgt het geen -e maar -en.

de gouden koets – een gouden koets

- ★★ 3 Welk bijvoeglijk naamwoord past op de lege plek?
Kies uit:

verkwistend vrolijk oud nieuw enorm zuinig
tweedehands verkeerd wol zwart jarig

Let op: je mag deze woorden meerdere keren gebruiken.

Schrijf de goede vorm op.

- 1 Mijn ... tante geeft mijn ... neefje een ... trui.

Doe het zo: 1 *Mijn vrolijke tante,
mijn verkwistende neefje,
een tweedehands trui*

- 2 Deze ... tante draagt altijd een ... muts.
3 Haar ... hond vindt overal ... ballen.
4 Mijn ... tante koopt veel ... spullen.
5 Ik maakte eens een ... blunder.
6 Ik gaf de ... tante een ... geschenk.

- 4 Maak een rijtje van zes bijvoeglijke naamwoorden.
Maak een rijtje van zes zelfstandige naamwoorden.
Prik blind een woord uit elk rijtje. Maak daarmee een zin.

Doe het bijvoorbeeld zo:

De slimme bezem maakt zelf de vloer schoon.

Doe dit zesmaal.

Hoe weet jij hoe je een bijvoeglijk naamwoord schrijft?

- a Ik hoor hoe je het schrijft.
b Ik vraag me af of het zelfstandig naamwoord een de- of een het-woord is en dan pas ik de regels toe.
c Ik doe dat vooral nog op gevoel.

les 19

- ★ 1 Maak van de vertelzin een vraagzin.
Onderstreep de persoonsvorm met blauw en het onderwerp met rood.

- 1 Twan / kreeg / een lot / voor de loterij.

Doe het zo:

1 Kreeg / Twan / een lot / voor de loterij?

- 2 Met dat lot / was / Twan / heel blij.
3 Twee weken / liep/ hij / hard te denken.
4 Hij / zou / dat geld / aan iemand / schenken.
5 Die fantasie / gaf / veel genot.
6 Helaas / kreeg / Twan / geen winnend lot.

Dit heb je geleerd

Je hebt geleerd dat **het onderwerp** en de persoonsvorm een vaste plaats hebben in een zin.

Weet je nog?

In een vertelzin is de persoonsvorm het tweede zinsdeel. Het **onderwerp** is het eerste of het derde zinsdeel.

Janna/ kijkt/ elke avond/ een uur tv.
Elke avond/ kijkt/ **Janna**/ een uur tv.

In een vraagzin is de persoonsvorm het eerste of het tweede zinsdeel. Het **onderwerp** is het tweede of het derde zinsdeel.

Kijkt/ **Janna**/ elke avond/ een uur tv?
Waarom/ kijkt/ **Janna**/ elke avond/
een uur tv?

- 2 In elke zin van dit gedichtje zijn de zinsdelen door elkaar geraakt. Zet ze weer in de goede volgorde.

Tip: de zinnen rijmen.

Onderstreep de persoonsvorm met blauw en het onderwerp met rood.

- 1 zeer vrijgevig / de winnaar Twan / is

Doe het zo: 1 De winnaar Twan / is / zeer vrijgevig.

- 2 bewonderen / hevig / zijn vrienden / dat
3 dat Twan smijt met geld / willen / ze
4 uitgeteld / raakt / volkomen / hij
5 krijgen / te pakken / hem / zijn schulden
6 heeft / voorlopig / geen cent te maken / hij

- 3 Maak in je hoofd met de zinsdelen zoveel mogelijk zinnen. Schrijf de leukste/mooiste zin op. Onderstreep telkens de persoonsvorm en het onderwerp.

- 1 kocht / in een opwelling / voor Eva / een auto / hij

Doe het zo: 1 In een opwelling kocht hij een auto voor Eva.

- 2 gingen / een maand / zijn ouders / naar Thailand / op vakantie
3 was / zijn zus / uitermate dankbaar / voor haar fiets
4 deed / vier dagen lang / Leo / behoorlijk ijsig
5 gaf / toen / Twan / wat geld / ook / hem
6 kwam / het laatst / aan bod / Twan

- 4 Kijk naar al je zinnen.
a Op welke plaats staat het onderwerp altijd als het voor de persoonsvorm staat?
b In welke gevallen wisselen ze van plaats?

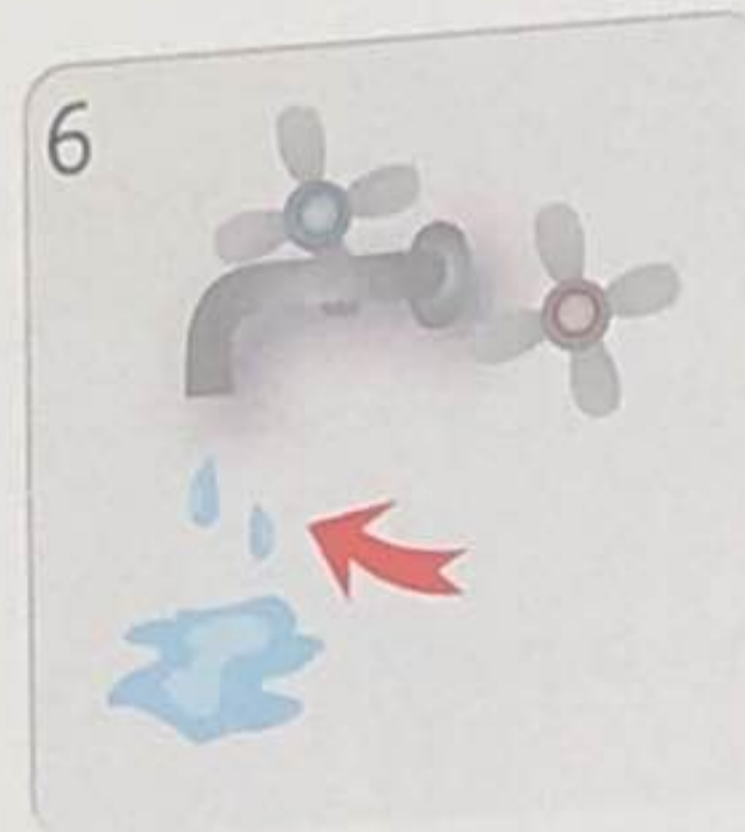
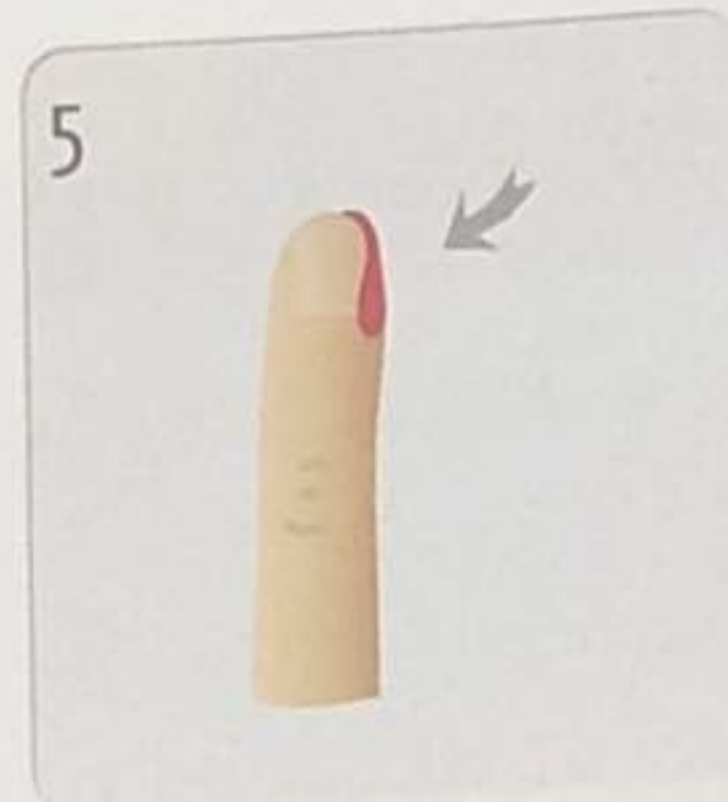
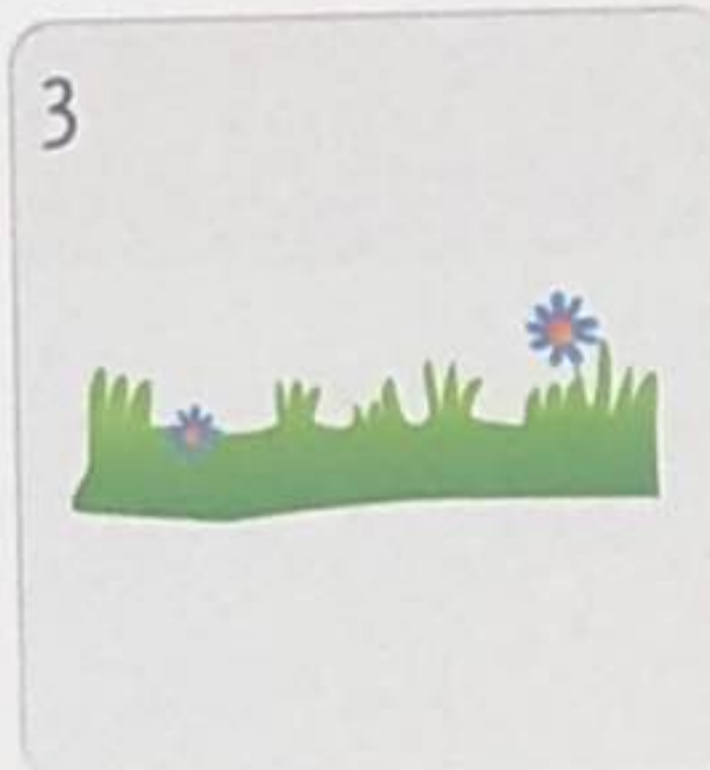
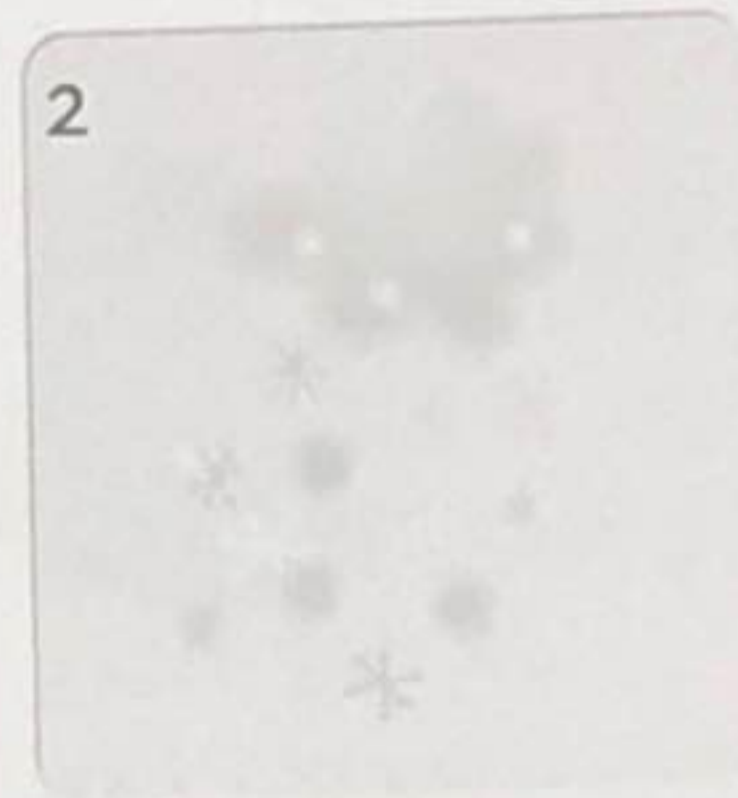
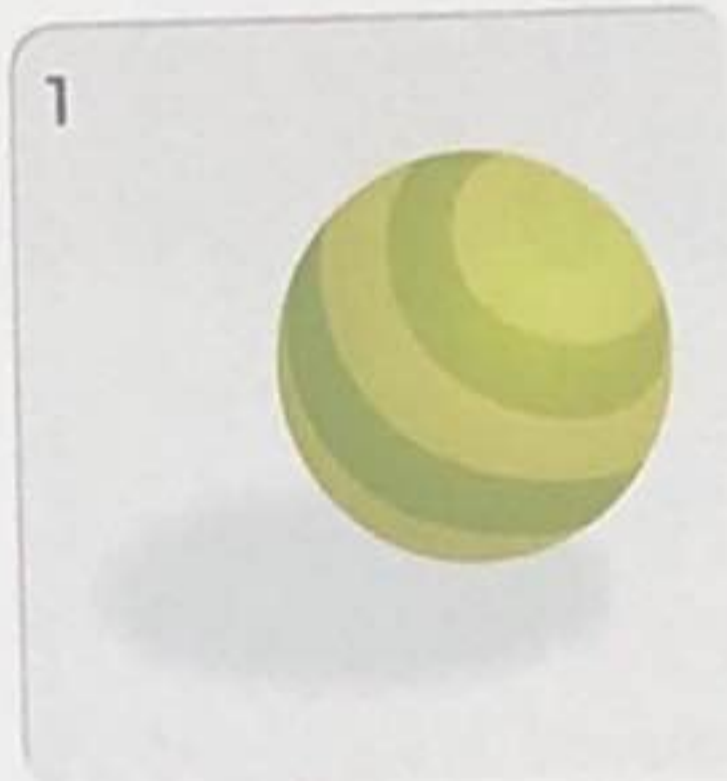
Welke plek(ken) heeft de persoonsvorm in een vertelzin en in een vraagzin?

les 20

- ★ 1 Maak een woordgroep.
Gebruik het bijvoeglijk naamwoord dubbelop.

Kies uit: natte houten rode witte ronde groene

Doe het zo: 1 *de ronde bal*

- ★ 2 Schrijf alle bijvoeglijke naamwoorden met het zelfstandig naamwoord op.
Onderstreep de bijvoeglijke naamwoorden die dubbelop gebruikt zijn.

1 Van mijn eigen geld kocht ik een waardeloos prul op de zondagse rommelmarkt.

Doe het zo: 1 waardeloos prul, zondagse rommelmarkt

2 Mijn moeder wilde me vooraf waarschuwen, maar ze vond het een goede les.

3 Mijn wijze oma zei altijd: geld is als bloeiende bloesem: 't is zo weg.

4 Mijn jongere zusje lachte me uit en gaf me één koperen eurocent cadeau.

5 Ik knutselde mijn prul om tot een prachtige boekenlegger met ronde cirkels erop.

6 Toen mijn liefste tante uit Marokko kwam, had ik mooi een gratis welkomstcadeau!

Dit heb je geleerd

Je hebt geleerd te herkennen wanneer bijvoeglijke naamwoorden dubbelop gebruikt worden.

Weet je nog?

Soms voegt het bijvoeglijk naamwoord niets toe en staat er twee keer hetzelfde.

het groene gras
de witte sneeuw
de ronde cirkel
mijn persoonlijke
mening

gras is meestal groen
sneeuw is meestal wit
een cirkel is altijd rond
een mening is altijd
persoonlijk

- 3 Bekijk de brief.
Schrijf alle bijvoeglijke naamwoorden op.
Onderstreep de bijvoeglijke naamwoorden die dubbelop gebruikt zijn.

Doe het zo: *geweldige*

BESTE

BANK

Hoi!

Ik heb een geweldige aanbieding voor je!
Breng al je zakgeld bij ons en je ontvangt
een gratis cadeautje. Je mag zelf kiezen of
je een koud schepijsje wilt, een ronde
strandbal of een spaarvarken. Dat zijn
zeker geen waardeloze prullen! Wij
zorgen goed voor jouw geld en je mag het
komen halen wanneer je maar wilt. Laat
deze kans niet liggen en maak deze actie
tot een geslaagd succes! Kom dus snel
langs bij de allerbeste bank!

Groetjes,
de zakgeldbank

- 4 Schrijf een bijvoeglijk naamwoord op dat dubbelop gebruikt is.

1 Ik neem na het sporten een ... douche.

Doe het zo: *1 natte*

2 Houd jij die ... plank even vast?

3 De ... prins draagt een kroon.

4 Het ... water liep tussen mijn vingers door.

5 Bij handbal gebruiken ze ook een ... bal.

6 De ... actrice is vrijgevig als het om goede doelen gaat.

Wat klopt voor jou?

- a Ik gebruik zelf nooit een
bijvoeglijk naamwoord dubbelop.
b Ik gebruik zelf best vaak een
bijvoeglijk naamwoord dubbelop.

les 13a

Dit heb je geleerd

Je hebt geleerd hoe je woorden met **be**, **ge** en **ver** schrijft.

bezoek

gebak

verkeer

bedoeling

geheugen

vervolg

Weet je nog?

Je hoort: **bedoeling** **geheugen** **vervolg**
 Je schrijft: **bu** **gu** **vur**
 be ge ver

- ★ 1 **be**, **ge** of **ver**? Schrijf het woord op.
 Tip: soms zijn er meer antwoorden goed.

doeling *bedoeling*
heugen _____
liefd _____
slissen _____
schikt _____

- ★★ 2 Vul de puzzel in.

1 De dag dat je jarig bent.

v e r j a a r d a g

2 Oude van dagen.

			a	a	r	d	e

3 Figuur die op een mens lijkt.

				a	a	n	t	e

4 Huis van bewaring.

				e	n	i	s

5 De tijd die voorbij is.

				e	d	e	n

Wat lees je onder de pijl?

- ★★★ 3 **be**, **ge** of **ver**? Schrijf het woord op. Maak dan de zin af.

1 Met het verdiende geld kan ik _____ .
 2 Ik _____ taal met _____ .
 3 Hij geeft een _____ mogen uit aan _____ .
 4 Ik heb _____ noeg geld om _____ .

Dit heb je geleerd
Je hebt geleerd hoe je werkwoorden
in de tegenwoordige tijd schrijft.

Werkwoorden als **fluiten**.

Weet je nog?
De stam eindigt op t: fluit.
In de hij-vorm komt er geen
extra t bij.

onderwerp	tegenwoordige tijd	
ik, ...jij?	stam	fluit
jij, u, hij, zij, het	stam	fluit
wij, jullie, zij	hele werkwoord	fluiten

★ 1 Vul de goede vorm van het werkwoord in.

ik kaart / **hij** _____ / **wij** _____
 ik _____ / **hij** feest / **wij** _____
 ik _____ / **hij** _____ / **wij** sporten

★ 2 Kijk naar de tekening.
Vul de goede vorm van het werkwoord in.

- Hans *vecht* _____ met Hassan.
- Het is erg warm. Mona _____ ervan.
- De hond _____ Freek in zijn been.
- Oma _____ op de bus.

★★ 3 Schrijf een kort verhaal met vijf werkwoorden waarvan de stam op t eindigt.
Kies uit deze woorden:

bijten zitten haasten praten richten rusten
 vluchten wachten moeten zweten eten

Ik kan de tegenwoordige tijd
van werkwoorden met stam
op t (als **fluiten**) goed schrijven.

- ja
- een beetje
- nee

les 14a

Dit heb je geleerd

Je hebt geleerd hoe je woorden schrijft met i die klinkt als ie.

liter

Weet je nog?

Woorden met i die klinkt als **ie** zijn leenwoorden.

- Hoor je **ie** in een **gesloten** klankgroep? Dan schrijf je bijna altijd ie: rivier
- Hoor je **ie** in een **open** klankgroep? Dan schrijf je i: rivier
- Hoor je **ie** aan het eind van een woord? Dan schrijf je ie: familie of i: ski

★ 1 i of ie? Schrijf het woord op.

Kies uit: **diepzeeduiken** **lied** **file** **juni** **diploma** **fiets** **drie** **Piet** **Piraat**

- Ik sta met mijn f*iets* in de f*ie*. fiets
- Ken jij het l*ied* van P*iet* P*iraat*? _____
- Ik heb een d*iploma* d*iep*zeeduiken. _____
- Ik ben jarig op dr*ie* j*uni*. _____

★ 2 i of ie? Schrijf het woord op.

- Vader snijdt de s*inaas*appel in vier stukken. sinaasappel
- De d*ieven* gingen er met veel geld vandoor. _____
- Soldaten en politieagenten dragen een un*iform*. _____
- Op één liter benzine rijdt deze auto achttien k*ilometer*. _____

★★ 3 i of ie? Schrijf de hele zin op zoals het moet.

en d **kl** **n** **ken** werken t **ntallen** ch **rurgen** om **dereen** van d **nst** te kunnen zijn.

Dit heb je geleerd

Je hebt geleerd hoe je werkwoorden in de tegenwoordige tijd schrijft.

Werkwoorden als **vinden**.

Weet je nog?

De stam eindigt op **d**: vind

In de ik-vorm hoor je **t**, maar je schrijft **d**.

In de hij-vorm hoor je **t**, maar je schrijft **dt**.

onderwerp	tegenwoordige tijd	
ik, ...jij?	stam	vind
jij, u, hij , zij, het	stam +t	vindt
wij, jullie, zij	hele werkwoord	vinden

★ 1 Vul de goede vorm van het werkwoord in.

ik red / **Louise** *redt* / **mijn zusjes** het niet met zo weinig zakgeld.

ik / **Louise** vindt / **mijn zusjes** twee euro echt niet genoeg.

ik / **Louise** / **mijn zusjes** lijden aan een pijnlijk geldgebrek.

ik / **Louise** bidt / **mijn zusjes** dat het snel beter wordt.

★ 2 Vul de goede vorm van het werkwoord in.

branden Ik *brand* me aan een kaars.

broeden De spreekw. op zes eieren.

braden Papa een kip in de braadpan.

snijden De bloemenman de bloemen schuin af.

★★ 3 Vul de goede vorm van het werkwoord in. Maak dan de zin af.

redden De dappere jongen *redt een poes uit de boom*.

zitten Mijn vriend Tom

wedden Mariëlle

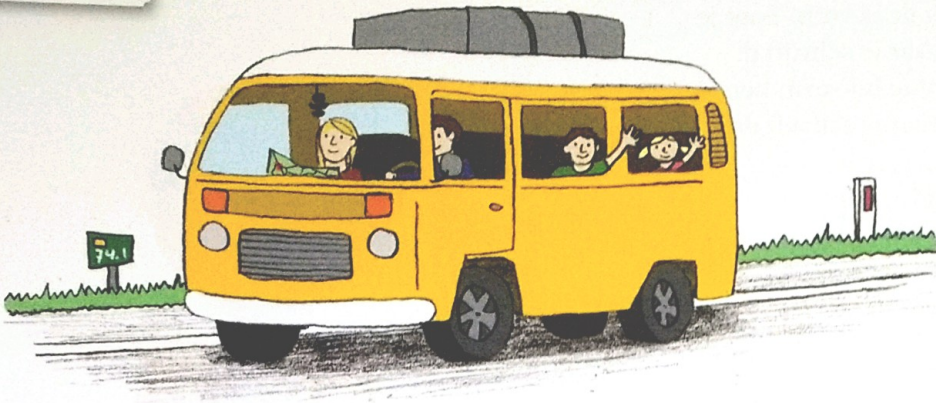
schelden Ik

Ik kan de tegenwoordige tijd van werkwoorden met stam op **d** (als **vinden**) goed schrijven.

- ja
- een beetje
- nee

les 15a

Dit heb je geleerd

Je hebt geleerd hoe je woorden schrijft met **tie** die klinkt als (t)sie.

politie

Weet je nog?

Je hoort **tsie** of **sie**.
Je schrijft **tie**.

★ 1 Schrijf het woord op.

Kies uit: vakantie portie traditie politie

1 De boef vlucht voor de po_____ *politie*

2 Bas eet een por_____ friet. _____

3 Het gezin gaat op va_____ . _____

4 Prinsjesdag is een tra_____ . _____

★ 2 Schrijf het woord op.

1 Op dure apparaten wordt wel drie jaar garan_____ gegeven. *garantie*

2 Een vulkaan die uitbarst, is een sensa_____! _____

3 In de vakan_____ kleedt hij zich anders dan tijdens schooltijd. _____

4 De brandweer probeert de situa_____ onder controle te krijgen. _____

★★ 3 Welk woord met **ties** kun je maken?
De eerste klankgroep staat er al.
Schrijf het woord op.

tra *tradities*

in _____

op _____

re _____

Dit heb je geleerd

Je hebt geleerd hoe je werkwoorden in de tegenwoordige tijd schrijft.

Werkwoorden als **fluiten** en **vinden**.

Weet je nog?

• **fluiten**

De stam eindigt op t: fluit.

In de hij-vorm komt er geen extra t bij.

• **vinden**

De stam eindigt op d: vind.

In de hij-vorm schrijf je dt.

onderwerp	tegenwoordige tijd		tegenwoordige tijd	
	stam	fluit	stam	vind
ik, ...jij?	stam	fluit	stam	vind
jij, u, hij, zij, het	stam	fluit	stam +t	vindt
wij, jullie, zij	hele werkwoord	fluiten	hele werkwoord	vinden

★ 1 Vul de goede vorm van het werkwoord in.

ik haat / hij *haat* / wij _____ het om vroeg op te staan.

ik _____ / hij geniet / wij _____ namelijk erg van een lekker warm bed.

ik _____ / hij _____ / wij dulden dus geen lawaaischoppers in de buurt.

ik raad / hij _____ / wij _____ je dan ook aan om heel stil te zijn.

★ 2 Vul de goede vorm van het werkwoord in.

raden 'Je *raadt* _____ nooit hoeveel ik al gespaard heb.'

schatten 'Ik _____ tweehonderd euro.'

wedden 'Ik _____ dat het veel meer is!'

barsten 'Nog meer? Nou, dan _____ jouw spaarvarken zeker wel!'

★★ 3 Vul de goede vorm van het werkwoord in.

Maak dan de zin af.

hechten De verpleegster *hecht een wond* _____.

broeden De ooievaar _____.

snuiten Als ik verkouden ben, _____

zweten Ik _____

Ik kan de tegenwoordige tijd van werkwoorden met stam op t en d (als **fluiten** en **vinden**) goed schrijven.

- ja
- een beetje
- nee

1 Bereken de oppervlakte van deze pleinen.

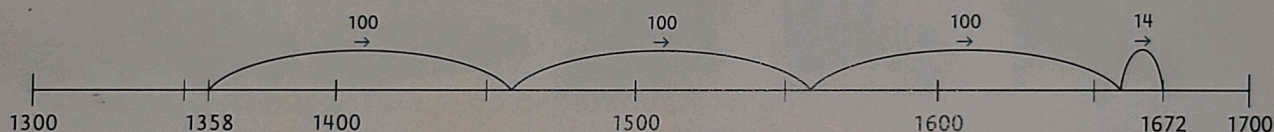
	lengte	breedte	oppervlakte
a	4 m	2 m	... m x ... m = ... m ²
	3 m	3 m	... m x ... m = ... m ²
	5 m	2 m	... m x ... m = ... m ²
	6 m	5 m	... m x ... m = ... m ²
b	6 m	4,5 m	... m x ... m = ... m ²
	10 m	7,5 m	... m x ... m = ... m ²

- c Welke maten passen bij een oppervlakte van 72 m²?
 d Schat de oppervlakte van het schoolplein van jullie school.

2 Hoeveel jaren en eeuwen zijn het?

Hoeveel jaar duurt een periode? Hoeveel eeuwen zijn dat?

- a 1358 – 1672 → 314 jaar → 3 eeuwen
 800 – 1500 → ... jaar → ...
 1170 – 1378 → ... jaar → ...
- b 1672 – 1849 → ... jaar → ...
 1852 – 1945 → ... jaar → ...
 2783 – 2967 → ... jaar → ...
- c 1674 – 1969 → ... jaar → ...
 1856 – 1941 → ... jaar → ...
 1506 – 2093 → ... jaar → ...

3 Reken met jaartallen.

Welke sommen kun je maken? Denk aan: welk jaar is het nu, hoe oud ben jij?
 In welk jaar ben je geboren?

- a Mijn overgrootvader werd in 1898 geboren.
 b Mijn oom is 38 jaar ouder dan ik.
 c Willem van Oranje-Nassau werd in 1533 geboren.
 d Van 1751 tot 1795 was Willem V stadhouder.
 e Op deze terp leefde tussen 1734 en 1822 een kunstschilder. Op zijn zesde was hij er komen wonen.

4 Hoeveel euro is het ongeveer?

a	b	c	d
$4 \times \text{€ } 39,95 \approx \text{€ } \dots$	$3 \times \text{€ } 39,95 \approx \text{€ } \dots$	$5 \times \text{€ } 79,80 \approx \text{€ } \dots$	$11 \times \text{€ } 79,80 \approx \text{€ } \dots$
$2 \times \text{€ } 39,95 \approx \text{€ } \dots$	$7 \times \text{€ } 39,95 \approx \text{€ } \dots$	$7 \times \text{€ } 79,80 \approx \text{€ } \dots$	$12 \times \text{€ } 79,80 \approx \text{€ } \dots$
$1 \times \text{€ } 39,95 \approx \text{€ } \dots$	$5 \times \text{€ } 39,95 \approx \text{€ } \dots$	$9 \times \text{€ } 79,80 \approx \text{€ } \dots$	$13 \times \text{€ } 79,80 \approx \text{€ } \dots$
$6 \times \text{€ } 39,95 \approx \text{€ } \dots$	$8 \times \text{€ } 39,95 \approx \text{€ } \dots$	$10 \times \text{€ } 79,80 \approx \text{€ } \dots$	$14 \times \text{€ } 79,80 \approx \text{€ } \dots$

5 Lees wat de klanten bestellen.

Chinees specialiteitenrestaurant Tong Ah

Nasi- en bamigerechten		Speciaal	Soepen		
Nasi of bami gewoon	€ 3,25	Kroepoek	€ 1,80	Kippensoep	€ 1,75
Nasi of bami speciaal	€ 6,25	Loempia	€ 2,35	Haaienvinnensoep	€ 1,75
Nasi of bami goreng	€ 6,75			Tomatensoep	€ 1,75
Nasi of bami compleet	€ 9,75			Soep Tong Ah	€ 3,50
Nasi of bami Tong Ah	€ 11,45				

Joost: 4 bami speciaal, 5 loempia's, 1 nasi Tong Ah.

Eline: 5 tomatensoep, 5 nasi Tong Ah.

Femke: 10 nasi gewoon, 2 bami gewoon, 12 kroepoek, 12 loempia's.

Laila: 4 bami speciaal, 3 kroepoek, 2 loempia's.

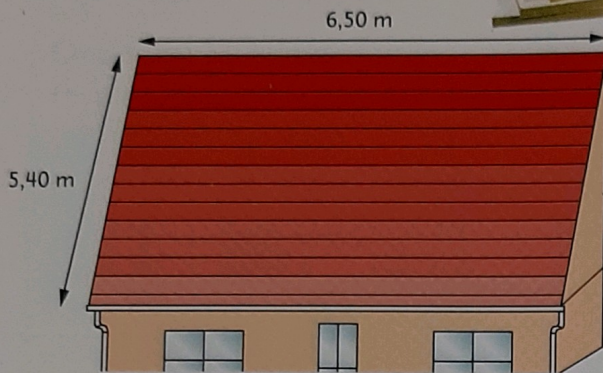
Marco: 4 bami goreng, 2 nasi compleet.

- a) Wie bestellen er voor 5 personen?
- b) Wat moet Eline betalen?
- c) Hoeveel moeten de anderen betalen?
- d) Wat zou jij bestellen? Hoeveel moet je dan afrekenen?
- e) Maak een bestelling voor 8 personen. Reken uit hoeveel je moet betalen.

6 Neem over en vul in.

a	b	c	d

1 Reken uit.

a De bouwvakkers isoleren het dak met steenwol. Hoeveel kost dat ongeveer? Reken met ronde getallen.

Hoge kwaliteit isolatiedeken

Steenwol $660 \times 60 \times 8$ cmIsolatiewaarde $R = 2.00$

€ 16,25

Extra dekkende verf

Hoogwaardige, duurzame extra goed dekkende verf voor binnen en buiten. In vele kleuren. 750 ml is genoeg voor 12 m^2 .

Grondverf: 750 ml € 5,75

Hoog- en zijdeglans: 750 ml € 8,50

b De schilders verven de 5 deuren aan beide kanten. Ze verven eerst met grondverf en daarna met hoogglansverf. Hoeveel verf is er nodig? Hoeveel kost het?

2 Reken uit hoeveel het ongeveer is.

Dat doe je zo: $29 \text{ m} + 43 \text{ m} + 24 \text{ m} \approx 30 + 40 + 25 = 95 \text{ m}$

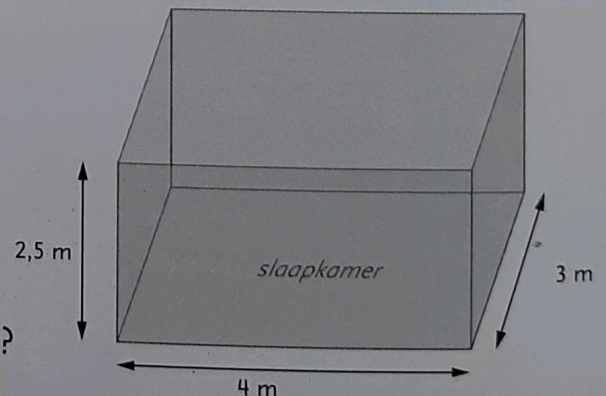
- a $19 \text{ cm} + 89 \text{ cm} + 28 \text{ cm} \approx \dots \text{ cm}$
 $34 \text{ m}^2 + 78 \text{ m}^2 + 18 \text{ m}^2 + 59 \text{ m}^2 \approx \dots \text{ m}^2$
 b $49 \text{ m}^2 + 25 \text{ m}^2 + 73 \text{ m}^2 + 99 \text{ m}^2 \approx \dots \text{ m}^2$
 $323 \text{ cm} + 498 \text{ cm} + 628 \text{ cm} \approx \dots \text{ cm}$

3 Reken uit.

Laura gaat haar kamer met latex verven. Ze denkt dat ze 2 emmers nodig heeft.

- a Hoeveel kost dat ongeveer?
 b Heeft ze genoeg aan 2 emmers latex?
 c Hoeveel kost de totale opknapbeurt ongeveer? Kijk ook in opgave 1.

isolatie dak ongeveer € ...
 verven deuren ongeveer € ...
 kamer Laura ongeveer € ...
 samen ongeveer € ...

€ 15,90

1 Vergelijk de tijden.

Het succes van de klapschaats

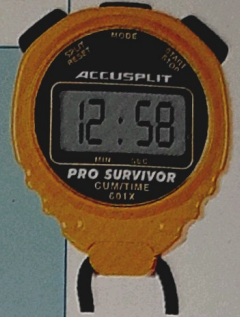
In 1994 reed de Noor Johann Olav Koss de 10 kilometer op gewone schaatsen in een tijd van 13 minuten en 30 seconden.

In 2002 reed de Nederlander Jochem Uytendage deze afstand op klapschaatsen in 12 minuten en 58 seconden.

Onder de 13-minutengrens

Historische verbeteringen van het wereldrecord 10 kilometer mannen

1969	15.03	Kees Verkerk (Ned)	Inzell
1971	14.55	Ard Schenk (Ned)	Inzell
1980	14.28	Eric Heiden (VS)	Lake Placid
1987	13.48	Geir Karlstad (Noo)	Calgary
1994	13.30	Johann Olav Koss (Noo)	Hamar
1998	13.08	Gianni Romme (Ned)	Calgary
2000	13.03	Gianni Romme (Ned)	Heerenveen
2002	12.58	Jochem Uytendage (Ned)	Salt Lake City
2007	12.41	Sven Kramer (Ned)	Salt Lake City

- Hoeveel seconden was Uytendage sneller dan Koss?
- In 2002 verbeterde Uytendage het wereldrecord van Romme. Hij reed toen in Salt Lake City een tijd van 12.58. Hoeveel seconden haalde hij van het wereldrecord af?
- In 2007 reed Sven Kramer in Salt Lake City een tijd van 12.41. Hoeveel sneller was hij dan Uytendage in 2002?

2 Kun je deze vraag in 22 seconden opschrijven?

Hoe kun je dat meten?

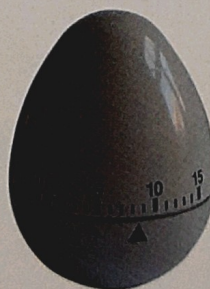
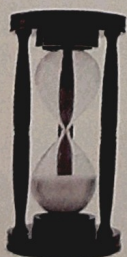
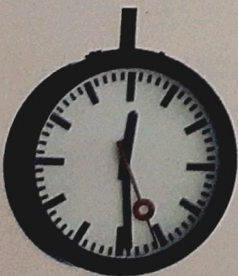
3 Verbeter het 10-sommenrecord.

Maak de sommen. Houd de tijd bij en reken uit hoeveel seconden je erover gedaan hebt. Minder dan 3 minuten is prima!

a	b	c	d	e
$5 \times 12 =$	$14 + 36 =$	$38 - 35 =$	$12 : 4 =$	$37 - 18 + 23 =$
$6 \times 15 =$	$73 + 27 =$	$65 - 28 =$	$36 : 9 =$	$96 - 43 + 17 =$

4 Waarvoor dienen deze tijdmeters?

Waar worden ze gebruikt?

1 Reken uit.

a $2 \text{ min.} = \dots \text{ sec.}$

$3 \text{ min.} = \dots \text{ sec.}$

$6 \text{ min.} = \dots \text{ sec.}$

b $4 \text{ min.} = \dots \text{ sec.}$

$5 \text{ min.} = \dots \text{ sec.}$

$10 \text{ min.} = \dots \text{ sec.}$

c $\frac{1}{2} \text{ min.} = \dots \text{ sec.}$

$\frac{1}{4} \text{ min.} = \dots \text{ sec.}$

$\frac{1}{6} \text{ min.} = \dots \text{ sec.}$

$1 \text{ min.} = 60 \text{ sec.}$

2 Reken uit.

a $60 \text{ sec.} = 1 \text{ min.}$

$120 \text{ sec.} = \dots \text{ min.}$

$180 \text{ sec.} = \dots \text{ min.}$

b $240 \text{ sec.} = \dots \text{ min.}$

$300 \text{ sec.} = \dots \text{ min.}$

$360 \text{ sec.} = \dots \text{ min.}$

c $30 \text{ sec.} = \dots \text{ min.}$

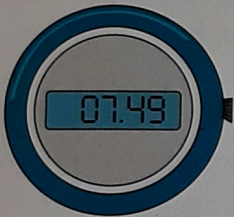
$20 \text{ sec.} = \dots \text{ min.}$

$10 \text{ sec.} = \dots \text{ min.}$

3 Reken met tijd.

Hamid loopt naar school.

Bij het verkeerslicht, bij de brug en als hij op school aankomt, kijkt hij hoe laat het is.

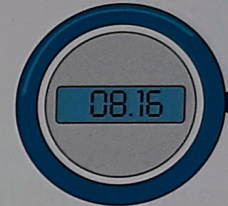
vertrek

verkeerslicht

brug

school

- a Van huis naar het verkeerslicht loopt hij in ... minuten.
Van het verkeerslicht naar de brug loopt hij in ... minuten.
Van de brug naar school loopt hij in ... minuten.
- b Hoe lang is Hamid onderweg van zijn huis naar school?
- c Op de terugweg gaat hij vaak even bij oma langs. Daar blijft hij ongeveer een kwartier. Hoe lang doet Hamid over de terugweg?
- d Hoe lang is Hamid per week onderweg tussen zijn huis en school? (Zonder bezoek aan oma.) Hij blijft op maandag en dinsdag over. Geef je antwoord eerst in minuten. Reken uit hoeveel uur dat is.

4 Reken uit onder elkaar.

a $833 + 430 =$
 $922 + 111 =$

b $2891 + 345 =$
 $1027 + 646 =$

c $2404 + 1726 =$
 $1879 + 2092 =$

d $4813 + 2307 =$
 $3217 + 1738 =$

5 Reken uit onder elkaar.

a $759 - 502 =$
 $347 - 215 =$

b $1634 - 231 =$
 $2678 - 359 =$

c $3618 - 1358 =$
 $4494 - 2663 =$

d $6441 - 5541 =$
 $3478 - 1396 =$